

Sundbyberg 2019-12-03

Till Socialförsäkringsminister
Ardalan Shekarabi

Vår referens:

Mikael Klein

mikael.klein@funktionratt.se

Frågor inför Regeringens funktions- hindersdelegation 2019-12-17

Idag, på internationella funktionsrättsdagen, publicerade vi vår stora alternativrapport "Respekt för rättigheter?" som är en genomlysning av hur Sverige lever upp till funktionsrättskonventionen. Rapporten har tagits fram i ett brett arbete som involverat många organisationer inom civilsamhället, drygt 80 har ställt sig bakom.

[https://funktionratt.se/wp-](https://funktionratt.se/wp-content/uploads/2019/12/Funktionsrätt-Sverige_Rapport.pdf)

[content/uploads/2019/12/Funktionsrätt-Sverige_Rapport.pdf](https://funktionratt.se/wp-content/uploads/2019/12/Funktionsrätt-Sverige_Rapport.pdf)

Under avsnittet som rör artikel 28 Rätten till tillfredställande levnadsstandard och social trygghet, skriver vi:

Personer med funktionsnedsättning, i synnerhet kvinnor, har ofta en lägre försörjningsnivå än övrig befolkning. Många saknar löneinkomster, får ekonomiskt bistånd för att klara sig och har samtidigt betydande utgifter för hälso- och sjukvård, läkemedel och olika hjälpmedel. Hyran för bostäder i särskilt boende är ofta högre än genomsnittlig hyra för jämförbara bostäder. Följden blir att de oftare avstår från vård än andra av rent ekonomiska skäl.

Socialförsäkringen ska skydda den enskildes försörjning vid arbetslöshet eller sjukdom, trots det är vissa med kroniska sjukdomar eller varaktiga funktionsnedsättningar helt utestängda från försäkringen. En ökande andel av den förvärvsarbetande befolkningen tecknar privata eller fackliga sjukförsäkringar, ett alternativ som inte är tillgängligt för de som står utanför arbetsmarknaden.

Den som på grund av funktionsnedsättning aldrig har haft en löneinkomst får en ersättning inom socialförsäkringen på garantinivån (max 9 804 kr/månad före skatt), en nivå som är lägre än hälften av de lägsta avtalade lönerna på arbetsmarknaden, men med högre skattesats än för lönearbete och ålderspension.

Under senare år sker en alltmer restriktiv bedömning från Försäkringskassan av rätten till sjuk- och aktivitetsersättning, vilket lett till att många förlorat sitt skydd i socialförsäkringen. En stor andel av dessa har inte fått något lönearbete och tvingas då vända sig till kommunen för att få försörjningsstöd. En ny målgrupp för försörjningsstöd är unga personer med livslånga och omfattande funktionsnedsättningar som tidigare har fått aktivitetsersättning. Försörjningsstödet är utformat för att vara ett tillfälligt stöd då alla egna tillgångar är uttömda och ersättningsnivån är betydligt lägre än i socialförsäkringen. Många med psykisk funktionsnedsättning lever dock varaktigt på försörjningsstöd.

Stödsystemen för försörjning är komplicerade. Det vilar ett stort ansvar på den enskilde att agera rätt för att inte mista sin försörjning, men också att klara av ansökningsprocessen, vilket skapar stora hinder för personer med kognitiva funktionsnedsättningar. Vissa grupper med funktionsnedsättning har en negativ disponibel inkomst, de fasta utgifterna överstiger inkomsterna. De försörjs i praktiken av anhöriga.

Fråga till statsrådet:

Hur ställer sig regeringen till de fyra rekommendationer vi givit i rapporten?

- Höj garantinivån i socialförsäkringen till 80 procent av de lägsta avtalade lönerna och indexera garantinivån mot löneutvecklingen.
- Säkerställ att kommunalt försörjningsstöd inte blir en permanent försörjningsgrund för personer med funktionsnedsättning. Människor som inte har arbete på grund av funktionsnedsättning eller ohälsa måste få sin huvudsakliga försörjning via socialförsäkringen.

- Inför ett kostnadstak för de samlade utgifterna en person med funktionsnedsättning kan ha.
- Skärp kraven på att information om beslut och ansökningssystem för stödinsatser är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Samma skyldighet som gäller för hälso- och sjukvården enligt Patientlagen, att säkerställa att mottagaren tagit emot och förstått informationen, bör gälla för Försäkringskassan och kommunernas biståndshandläggning.

Med vänliga hälsningar

Elisabeth Wallenius, Ordförande
Funktionsrätt Sverige